

Gençlerin Siyasete Bakışı ve İlgî Düzeyleri: Kimden Nasıl Etkileniyor?

Erhan Örselli¹

Zekeriya Bilici²

Özet

Türkiye’de genç seçmenlerin genel seçmen içerisinde oranı oldukça yüksektir. Bu açıdan genç seçmenleri ikna etmek ve oylarını alabilmek ayrıca nüfus yoğunluğu da düşünüldüğünde her siyasi partinin özellikle üzerinde durduğu bir konudur. Oy potansiyeli açısından değerlendirildiğinde genç seçmen sayısı (5-6 milyon) toplam seçmenin neredeyse %10’una tekabül etmektedir. Bu nedenle genç seçmenin oy verme davranışlarının hangi faktörlerden etkilendiğinin tespit edilmesi ve analizi oldukça önemlidir. Çünkü geleceğin Türkiye’sini inşa edecek siyasiler genç seçmenin desteğini alabilenler olacaktır. Literatürde seçmen davranışı ve seçmenlerin hangi faktörlerden etkilenecek oy verdiği ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Ancak genç seçmenler üzerine yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, genç seçmenlerin siyasete bakışı, ilgi düzeyleri ve oy verirken hangi faktörlerden etkilendiğini incelemek ve analiz etmektir. Çalışmada genç seçmenin siyasete bakışı analiz edilmeye çalışıldığı için “nicel bir araştırma” yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmaya konu olacak veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Anket çalışmasının evrenini Türkiye’de ikamet eden 18-25 yaş arası T.C. vatandaşları oluşturmaktadır. Hangi ilde anket çalışmasının yapılacağı “İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması”na (İBBS/NUTS) göre tespit edilmiştir. Anket çalışması 23 il, 63 ilçe ve 314 mahallede gerçekleştirilmiştir. Örneklem dâhil edilen illerde ikamet eden 18-25 yaş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan 2.018 katılımcı tesadüfî örneklem yöntemiyle belirlenmiş ve saha/anket çalışması yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması 29.08.2023-26.09.2023 tarihleri arasında

1 Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, corselli@erbakan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3977-0099

2 Öğr. Gör. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram MYO, zbilici@erbakan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3923-2194

gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre genç seçmenlerin siyasete ilgi düzeyinin düşük olduğu, ancak bununla beraber siyasi gündemi takip ettikleri ve oy verme davranışlarının oluşmasında internet ve sosyal medyanın oldukça etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1. Giriş

Türkiye’de genç seçmenlerin genel seçmen içerisinde oranı oldukça yüksektir. Bu açıdan genç seçmenleri ikna etmek ve oylarını alabilmek ayrıca nüfus yoğunluğu da düşünüldüğünde her siyasi partinin özellikle üzerinde durduğu bir konudur. Oy potansiyeli açısından değerlendirildiğinde genç seçmen sayısı (5-6 milyon) toplam seçmenin neredeyse %10’una tekabül etmektedir. Bu nedenle genç seçmenin oy verme davranışlarının hangi faktörlerden etkilendiğinin tespit edilmesi ve analizi oldukça önemlidir. Çünkü geleceğin Türkiye’sini inşa edecek siyasiler genç seçmenin desteğini alabilenler olacaktır. Bununla birlikte genç seçmen kuşağının siyasete bakış açısı Türkiye’de çok çalışılmış bir konu değildir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, genç seçmenin siyasete bakış açısı, kime, neden ve nasıl oy verdiğinin tespit ve analiz edilmesidir. Çalışmanın amacı doğrultusunda nicel bir yöntem tercih edilmiştir. Verileri elde edebilmek için anket yöntemi tercih edilmiş, veri toplama aracı olarak tasarlanan anket iki ana bölümden oluşturulmuştur. Anket çalışmasının evreni Türkiye’de yaşayan 18-25 yaş arası T.C. vatandaşları olarak belirlenmiştir. Anket çalışması 23 il, 63 ilçe ve 314 mahallede uygulanmıştır. Örneklem dâhil edilen illerde ikamet eden 18-25 yaş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan 2.018 katılımcı tesadüfi örneklem yöntemiyle belirlenmiş ve saha/anket çalışması yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması 29.08.2023 – 26.09.2023 tarihleri arasında örneklem planı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada öncelikle siyasal katılım ve gençler konusu ele alınmış sonrasında anket çalışmasından elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Son bölümde ise elde edilen bulguların yorumlarına yer verilerek çalışma tamamlanmıştır. Çalışma nicel bir yöntemle hazırlanmıştır.

2. Literatür Özeti: Siyasal Katılım ve Gençler

Katılım, vatandaşlık veya siyasi konulara yönelik farkındalık bağlamında bilişsel bir süreç olarak tanımlanabilir. Başka bir ifadeyle, siyasi kurumlara karşı ilgi ve farkındalık göstermek, siyasi katılımın bir göstergesidir. Siyasi katılıma örnek olarak, oy verme ve seçim mitingine veya protestoya katılma gösterilebilir. Katılımın bir dizi faktörle ilişkili olduğunu ve bunları etkilediğini belirtebiliriz (Bee ve Kaya, 2017: 130).

Katılım genellikle hem geleneksel hem de geleneksel olmayan şekilde iki başlık altında ele alınabilir. Geleneksel katılım, oy verme, siyasi temsilcileri veya kamu görevlilerini bir araya getirme, siyasi bir amaç için para bağışlama, bir siyasi partiye veya sendikaya üye olma gibi, hükümetin ve hükümet kararlarının etkilenmesi için vatandaşların faaliyetlerini ifade eder. Geleneksel olmayan veya yeni katılım türü, boykot etme, dilekçe imzalama, siyasi tüketim, yeni sosyal hareketlere dahil olma, gösterilere katılma ve herhangi bir protesto faaliyeti biçimini içerir. Hiyerarşik olmayan, özel ve konu temelli olan bu katılım türü genellikle gençler tarafından tercih edilmektedir. Bunun yanında gerek siyasal gerekse de yerel etkinliklerle vatandaşların çeşitli yollarla siyasal hükümetler üzerinde talepte bulunmaları ve bununla birlikte de siyasal sürece aktif olarak katılarak etki alanı kurmaya çalışmaları katılım olarak ifade edilebilir. Siyasal katılım, “seçen, seçilen ya da seçilmeye talip olan şekilde, siyasi iradenin vereceği kararlara katkı sağlama, bu kararları düzenleme, düzeltme ya da değiştirme amacı ile ortaya konan ve pek çok tür ile karşımıza çıkan eylemler” olarak tanımlanabilir (Gökçe-Kızılkaya ve Onursal-Beşgül, 2017: 99).

Gelişmekte olan ve gelişmiş, özellikle de ortak bir kültür ve tarihe sahip ülkelerde, gençlerin, sahiplenme konusunda önemli bir güç uyguladıkları ve önceki nesilden farklı bir kimliğe sahip oldukları görülmektedir (Ontaş, Buz ve Hatiboğlu, 2013: 250). Literatürde 2000’li yıllar ve sonrası doğumlu genç bireyler “dijital çağın gençleri” olarak ifade edilmektedir. Bu genç seçmenlerin en önemli özelliği ve önceki kuşaklardan farklılaşan özelliği internet kullanımı konusunda daha bilgili, yetenekli ve aynı zamanda daha ilgili olmalarıdır. Ayrıca gençlerin bilgi ve iletişim teknolojileri konusundaki okur-yazarlıkları önceki kuşaklara göre daha fazladır. Genç bireylerde internet kullanımı oldukça yaygın olduğu kadar, bu kuşak internetteki fikir ve görüşlere de oldukça önem vermektedirler. Genç seçmenlerin bir diğer özelliği ise sosyal medya platformlarını hem yaygın kullanmaları hem de bu platformlardan etkilenme düzeylerinin de oldukça yüksek olmasıdır. Bu kuşağın üyeleri sosyal medya üzerinden bütün kullanıcılarla iletişim kurabilmekte, fikir alışverişinde bulunabilmekte dolayısıyla da onlardan etkilenabilmektedir.

Gençlerin geleneksel siyasette aktif olup olmadıkları ve daha da önemlisi, geleneksel siyasette aktif olmalarının belirleyicilerinin ne olduğu konusu, Türkiye’de gençlerin seçmenler arasındaki oranı dikkate alındığında seçimlerin sonuçları açısından büyük bir öneme sahip olmalarına rağmen ayrıntılı olarak incelenmemiştir. Ayrıca, genç nüfus tüm siyasi partiler için önemlidir, çünkü her seçimde oy kullanan nüfus içindeki oranları artmaktadır (Kayaoğlu, 2017: 33). Bununla birlikte Türkiye bağlamında gençlerin siyasete bakışının

ve hangi faktörlerden etkilendiğinin incelenmesi son zamanlarda giderek artan bir ilgi görmektedir (Bee, 2021: 1). Türkiye nüfusunun büyük bir bölümünü gençler oluşturmaktadır. Genç nüfusun her dönem siyaset algısı farklı olmuş aynı zamanda siyasete katılım biçimleri de farklı olmuştur. Bu durum, Türkiye’de gençlerin dinamik bir yapıya sahip olduğunu ve gençlikle ilgili araştırmalar yaparken toplumsal değişme sürecinin bir değişken olarak ele alıp incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Zira her dönem değişen toplumsal yapıyla birlikte gençlikte bir değişim geçirmiştir (Tezcan, 2000: 94).

Literatürde siyasal katılımın, özellikle genç seçmenler arasında azaldığı belirtilmekte ve siyasal katılımını teşvik etmek için hangi önlemlerin alınması gerektiğini analiz etmenin önemine vurgu yapılmaktadır. Ancak, gençlerin siyasette daha az aktif olmalarının güncel olaylara ilgi duymadıkları ve siyasete katılmadıkları sonucuna varmak yanlış olur. 21. yüzyılda bilgi iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ve sosyal medyanın ortaya çıkışı, siyasi katılım biçimlerini de etkilemiştir (Feio ve Oliveira, 2024: 2). Türkiye’de gençlerin siyasete katılım biçimleri her dönem değişmiş, kimi zaman sadece oy kullanma, kimi zaman da siyasi eylemlere katılma şeklinde farklı biçimlerde kendini göstermiştir. 1995 yılında anayasada yapılan değişiklikle seçme yaşı 21’den 18’e; 2018 yılında anayasada yapılan değişiklikle ise seçilme yaşı 25’ten 18’e düşürülmüştür. Böylece daha fazla genç seçmenin oy kullanarak siyasete katılma imkânı olmuş hem de siyasette görünürlükleri artmıştır (Çarkoğlu, 2001: 37).

3. Araştırmanın Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde anket çalışmasından elde edilen bulgular değerlendirilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Literatürde seçmen davranışı ve seçmenlerin hangi faktörlerden etkilenecek oy verdiği ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Ancak genç seçmenler üzerine yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, genç seçmenlerin siyasete bakışı, ilgi düzeyleri ve oy verirken hangi faktörlerden etkilendiğini incelemek ve analiz etmektir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada genç seçmenin siyasete bakışı analiz edilmeye çalışıldığı için “nicel bir araştırma” yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmaya konu olacak veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak tam

yapılandırılmış bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorulara; ikinci bölümünde ise genç seçmenin siyasete bakışı ve ilgi düzeyini ölçmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Ölçeğin uygulanabilirliğini ispatlamak amacıyla ölçeğin iç tutarlılık katsayısına yani Cronbach Alfa değerine bakılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin bütününe ait güvenilirlik katsayı 0,934 olarak bulunmuştur. Anket çalışması için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan 11.03.2022 tarih 2022/98 numaralı etik kurul izni alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Anket çalışmasının evrenini Türkiye'de ikamet eden 18-25 yaş arası T.C. vatandaşları oluşturmaktadır. Hangi ilde anket çalışmasının yapılacağı "İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması"na (İBBS/NUTS) göre tespit edilmiştir. Anket çalışması 23 il, 63 ilçe ve 314 mahallede gerçekleştirilmiştir. Örneklem dâhil edilen illerde ikamet eden 18-25 yaş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan 2.018 katılımcı tesadüfi örneklem yöntemiyle belirlenmiş ve saha/anket çalışması yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Saha çalışması 29.08.2023-26.09.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Tablo 1.'de örneklem kapsamına alınan iller gösterilmektedir.

Tablo 1. Örneklem Dağılımı

Bölge No	Bölgeler	İller	N
1	İstanbul	İstanbul	578
2	Batı Marmara	Tekirdağ	40
		Balıkesir	40
3	Ege	İzmir	135
		Aydın	45
		Manisa	35
4	Doğu Marmara	Bursa	100
		Kocaeli	70
5	Batı Anadolu	Ankara	200
		Konya	90
6	Akdeniz	Antalya	85
		Adana	75
		Hatay	60
7	Orta Anadolu	Kayseri	50
8	Batı Karadeniz	Samsun	50
9	Doğu Karadeniz	Trabzon	30
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum	35
		Ağrı	30

TRB	Ortadoğu Anadolu	Van	50
		Malatya	30
TRC	Güneydoğu Anadolu	Mardin	35
		Diyarbakır	75
		Gaziantep	80
Toplam		23	2018

3.4. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri Tablo 2'de düzenlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Cevaplar		Sayı	%
Cinsiyet	Erkek	1010	50,05
	Kadın	1008	49,95
Yaş	18	245	12,14
	19	251	12,44
	20	240	11,89
	21	253	12,54
	22	255	12,64
	23	250	12,39
	24	269	13,33
	25	255	12,64
Eğitim	İlkokul	28	1,39
	Ortaokul	211	10,46
	Lise ve dengi	1467	72,70
	Üniversite	312	15,46
Meslek	Öğrenci	1065	52,78
	Devlet Memuru	21	1,04
	İşçi	476	23,59
	Çiftçi / Ziraatçı	4	0,20
	Ev Hanımı	163	8,08
	İşsiz/İş arıyor	132	6,54
	Özel sektör çalışanı	104	5,15
	Esnaf	33	1,64
	Serbest meslek erbabı (Avukat, Doktor, Mühendis vb.)	16	0,79
	Herhangi bir mesleğim yok	4	0,20
Gelir	Düzenli bir gelirim yok	1320	65,41
	0- 4000 TL	194	9,61
	4001-8000 TL	349	17,29
	8001-12.000 TL	131	6,49
	12.001 TL ve üzeri	24	1,19
Toplam		2018	100

Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde eşit bir dağılımın olduğu görülmektedir. Çalışmanın Türkiye evrenini bu bağlamda yansıttığı belirtilebilir. Çalışma genç seçmenlere yönelik gerçekleştirildiği için yaş dağılımının 18-25 yaş arası olması şaşırtıcı değildir. Ayrıca yaş dağılımının dengeli dağıldığı da görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumları değerlendirildiğinde %1,39'u ilkokul mezunu, %10,46'sı ortaokul mezunu, %72,7'sinin lise ve dengi okullardan mezun olduğu, %15,46'sının ise üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanların görece yoğunluğunun lise ve dengi okul mezunları olduğu görülmektedir. Katılımcıların gelir durumları incelendiğinde büyük bir bölümünün herhangi bir işte çalışmamalarından kaynaklı düzenli bir gelire sahip olmadığı görülmektedir. Katılımcıların meslek dağılımı incelendiğinde %52,78'inin öğrenci, %1,04'ünün devlet memuru, %23,59'unun işçi, %8,08'inin ev hanımı, %6,54'ünün işsiz/iş aradığı, %5,15'inin özel sektör çalışanı olduğu tespit edilmiştir. Görece yoğunluğun öğrenci olduğu belirtilebilir.

3.5. Katılımcıların Kendilerini Siyasi Yelpazede Konumlandırma Biçimleri

Katılımcıların siyasi tutum ve davranışlarını ayrıca siyasete bakış açılarını tespit ve analiz edebilmek için kendilerine birtakım sorular yöneltilmiştir.

Katılımcıların ideolojik düzlemde kendilerini nerede konumlandıklarını öğrenebilmek için “Siyasi görüş olarak kendinizi “sağ” ya da “sol” görüş içerisinde nereye konumlandırırsınız? 0'dan uzaklaştıkça sağ görüşe yaklaşmakta olduğunuzu düşünerek rakamlardan birisini tercih ediniz” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda düzenlenmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların İdeolojik Düzlemdeki (Sol-Sağ) Konumları

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Toplam	Ortalama/ ss
Sayı	30	117	234	253	279	345	170	103	112	35	340	1917	5,22
%	1,5	5,8	11,6	12,5	13,8	17,1	8,4	5,1	5,6	1,7	16,8	100,0	2,87

Not: (i) Ölçekte 0 “sol”; 10 “sağ” anlamındadır.

Elde edilen bulgulara göre ideolojik düzlemde, katılımcıların %35'i (0-4 arası/913 katılımcı) sol olarak, %17,1'i (5/345 katılımcı) merkezde, %37,6'sı (6-10 arası/659 katılımcı) sağ olarak kendilerini tanımlamaktadır. Bu sonuçlara göre katılımcıların kendilerini merkezde ve ortanın sağında konumlandığı görülmektedir.

Katılımcıların siyasi yelpazede kendilerini nereye ait gördüklerini belirleyebilmek için “Siyasi yelpazede kendinizi nereye ait görüyorsunuz?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Ayrıca birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Siyasi Yelpazedeki Dağılımı

Cevaplar	Sayı	Cevaplar İçindeki %	Katılımcılar İçindeki %
Milliyetçi	627	25,0	31,07
Cumhuriyetçi/Kemalist	590	23,5	29,24
Milliyetçi/Muhafazakâr	550	21,9	27,25
Muhafazakâr	401	16,0	19,87
Herhangi bir ideolojiye sahip değilim	112	4,5	5,55
Sosyal Demokrat	94	3,7	4,66
Solcu	59	2,3	2,92
Ulusalcı	47	1,9	2,33
İslamcı	26	1,0	1,29
Liberal	5	0,2	0,25
Toplam	2511	100,0	124,4

Not: (i) Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebilmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların %25’i Milliyetçi, %23,5’i Cumhuriyetçi/Kemalist, %21,9’u Milliyetçi/Muhafazakâr, %16,3’sü Muhafazakâr olarak kendilerini görmektedirler. Herhangi bir ideolojiye sahip olmadığını belirtenlerin oranı ise %4,5’tir.

3.6. Katılımcıların Siyasete İlgi Düzeyi

Katılımcıların siyasete duydukları ilgi düzeyini belirleyebilmek için “Siyasete ne derece ilgi duyduğunuzu söyler misiniz?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 5.’de düzenlenmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Siyasete İlgi Düzeyi

Cevaplar	Sayı	%
Çok ilgiliyim	25	1,2
İlgiliyim	547	27,1
Kararsızım	848	42,0
İlgili değilim	371	18,4
Hiç ilgili değilim	227	11,2
Ortalama/SS	3,11	0,97
Toplam	2018	100

Not: (i) Ölçekte ortalama hesaplanırken; çok ilgiliyim: 1, ilgiliyim: 2, kararsızım: 3, ilgili değilim: 4 ve hiç ilgili değilim: 5 anlamındadır. (ii) Fikrim yok diyenler ortalama hesabına dâhil edilmemiştir.

Tabloya göre katılımcıların %28,3'ü siyasete ilgili olduğunu, %29,6'sı ise siyasete ilgi duymadığını belirtmiştir. Katılımcıların %42'si ise ne ilgili ne de ilgisizdir. Bulgulara göre katılımcıların siyasete ilgi düzeylerinin düşük olduğu belirtilebilir.

Katılımcıların siyasete ilgi düzeyini tespit edebilmek için aynı doğrultuda katılımcılara siyasi gündemi takip etme sıklıkları sorulmuştur. Elde edilen bulgular tabloda düzenlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Siyasi Gündemi Takip Etme Sıklığı

Cevaplar	Sayı	%
Çok sık	60	3,0
Sık	630	31,2
Ne sık ne değil	668	33,1
Ara sıra	437	21,7
Çok nadir	223	11,1
Ortalama/SS	3,07	1,04
Toplam	2018	100

Not: (i) Ölçekte ortalama hesaplanırken; çok sık: 1, sık: 2, ne sık ne değil: 3, ara sıra: 4 ve çok nadir: 5 anlamındadır. (ii) Fikrim yok diyenler ortalama hesabına dâhil edilmemiştir.

Katılımcıların %34,2'si siyasi gündemi takip etmekte, %32,8'i ise çok sık takip etmediğini belirtmiştir. Katılımcıların üçte biri siyasete ilgi duymaktadır.

Siyasete ilgi düzeyi ile ilintili bir başka soruda katılımcılara “desteklediğiniz partinin mitinglerine veya toplantılarına katılır mısınız?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Soruya verilen cevaplar Tablo 7.'de düzenlenmiştir.

Tablo 7. Siyasi Parti Mitinglerine Katılım Durumu

Cevaplar	Sayı	%
Evet	863	32,80
Hayır	1155	67,20
Toplam	2018	100

Katılımcıların %32,8'i desteklediği partinin seçim mitinglerine katıldığını ifade etmiştir. %67,2'si ise bu tür mitinglere katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 8. Gelecekte Aktif Siyasete Katılma Durumu

Cevaplar	Sayı	%
Evet	28	1,4
Hayır	1990	98,6
Toplam	2018	100

Benzer bir soruda katılımcıların gelecekte aktif siyasete katılmayı düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Katılımcıların sadece %1,4'ü siyasete atılmayı düşündüğünü ifade etmiştir. Bu sonuçlar katılımcıların siyasete ilgi düzeylerinin oldukça yetersiz olduğunu göstermektedir.

3.7. Katılımcıların Gelecek Seçimlerde Oy Kullanmaya Yönelik Tutumları

Katılımcıların siyasal katılım düzeylerini belirleyebilmek için kendilerine bir dizi soru yöneltilmiştir. İlk olarak daha önceki seçimlerde oy kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Elde edilen bulgular tabloda düzenlenmiştir.

Tablo 9. Daha Önce Seçimlerde Oy Kullanma Durumu

Cevaplar	Sayı	%
Evet, kullanmışım	926	45,9
Hayır, ilk defa oy kullanacağım	1092	54,1
Toplam	2018	100

Katılımcıların %45,9'u daha önce seçimlerde oy kullandığını belirtmiştir. Oy kullanmadığını belirtenlerin ise yaşları tutmadığı için oy vermedikleri düşünülmektedir.

Katılımcıların siyasal katılım durumlarını belirlemeye yönelik ikinci olarak gelecek seçimlerde oy vermeyi düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur.

Tablo 10. Gelecek Seçimlerde Oy Kullanma Durumu

Cevaplar	Sayı	%
Evet, kullanacağım	1755	87,0
Hayır, kullanmayacağım	263	13,0
Toplam	2018	100

Katılımcıların %87'si gelecek seçimlerde oy kullanacağını, sadece %13'ü oy kullanmayacağını belirtmiştir.

3.8. Katılımcıların Siyasi Tercihleri ve Tercihlerini Etkileyen Faktörler

Katılımcıların siyasi tercihlerini belirleyebilmek amacıyla kendilerine bir dizi soru yöneltilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak “herhangi bir siyasi partiye üye misiniz” şeklinde bir soru sorulmuştur.

Tablo 11. Siyasi Parti Üyeliği

Cevaplar	Sayı	%
Evvet	102	5,1
Hayır	1916	94,9
Toplam	2018	100

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların %5,1’i bir siyasi partiye üye olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların siyasi tercihlerinin oluşmasındaki etkili olan faktörlerin tespit edilmesi için kendilerine “Siyasal karar sürecinizde aşağıdaki unsurlar hangi oranda etkilidir?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 12.’de düzenlenmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Siyasi Tercihlerinin Oluşmasında Etkili Olan Faktörler

Cevaplar	Çok Etkili		Kısmen Etkili		Etkili Değil	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Aile üyeleri	1664	82,5	273	13,5	81	4,0
İnternet	1571	77,8	373	18,5	74	3,7
Sosyal medya	1561	77,4	371	18,4	86	4,3
Yakın çevre, arkadaş	1481	73,4	441	21,9	96	4,8
Medya (TV, Radyo-Gazete)	1266	62,7	401	19,9	351	17,4
Seçim mitingleri	702	34,8	800	39,6	516	25,6
Kamuoyu araştırmaları	545	27,0	673	33,3	800	39,6
Seçim afişleri, broşürler	532	26,4	584	28,9	902	44,7

Tablo 12. incelendiğinde katılımcıların siyasi tercihlerinin oluşmasında hangi faktörün ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Katılımcıların siyasi tercihlerinin oluşmasında aile üyelerinin oldukça etkili olduğu tespit edilmiştir. İkinci önemli faktörün internet ve üçüncü olarak sosyal medyanın olduğu ifade edilebilir. Kamuoyu araştırmaları ile seçim afişleri ve broşürlerin seçmen tercihlerinin oluşmasında en az etkili faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların siyasi tercihlerinin oluşmasında etkili olan faktörlerin neler olduğunu tespit edebilmek için diğer bir soruda katılımcılara “Aşağıdakilerden hangisi seçim dönemlerinde siyasi tercihlerinizi en çok etkiler?” şeklinde bir soru daha yöneltilmiştir.

Tablo 13. Seçim Döneminde Siyasal Tercihleri Etkileyen Faktörler

Cevaplar	Sayı	%
Sosyal medya	1273	63,1
Hiçbiri	426	21,1
Bulduğum bölgedeki seçim afişleri, resimler, seçim otobüsleri	224	11,1
Televizyon	81	4,0
Gazete	14	0,7
Toplam	2018	100

Seçim döneminde seçmenleri en çok etkileyen faktörün sosyal medya olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında seçim afişlerinin broşürlerinin de az da olsa etkili olduğu ifade edilebilir. Geleneksel medyanın ise oldukça düşük seviyede genç seçmenlerin tercihlerinin oluşmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların “seçimlerde anne ve babanızla aynı partiye mi ya da farklı bir partiye mi oy vermeyi düşünüyorsunuz?” şeklinde soruya verdikleri cevaplar Tablo 14.’de düzenlenmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Oy Rengi ile Ailesinin Oy Rengi İlişkisi

Cevaplar	Sayı	%
Evet, aynı partiye oy vermeyi düşünüyorum	1421	70,4
Hayır, farklı bir partiye oy vermeyi düşünüyorum	597	29,6
Toplam	2018	100

Seçimlerde katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%70,4) ailesiyle aynı partiye oy vermeyi düşündüğünü ifade etmiştir.

Sonuç

Çalışmada genç seçmenlerin siyasete bakış açısı, ilgi düzeyleri ve oy verirken hangi faktörlerden etkilendiği konuları ele alınmıştır. Gençler, kendilerinden önceki kuşaklardan teknoloji ve sosyal medya kullanımı konularında ciddi anlamda farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma gençlerin siyasete bakış açısını da derinden etkilemektedir. Gençler internetten özellikle de sosyal medya

platformlarından bilgilenmekte, siyasal olayları bu platformlardan takip etmektedirler. Bu nedenle siyasete bakış açıları ve siyasal katılımları önceki kuşaklarından farklı olmaktadır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde Türkiye evrenine yakın bir dağılımın olduğu rahatlıkla ifade edilebilir. Çalışmada hem cinsiyet hem de yaş kotaları uygulanmıştır. Genç seçmenin siyasete bakış açısı incelendiği için yaş dağılımının 18-25 yaş arası olması bu yüzdendir.
- Katılımcıların kendilerini siyasi düzlemde kendilerini merkezde ve ortanın sağında kendilerini konumlandıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda genç seçmenlerin ne sağda ne de solda kendilerini konumlandığı, her iki ideolojiye de eşit mesafede olduğu görülmektedir.
- Katılımcıların kendilerini siyasi yelpazede en çok “milliyetçi” olarak nitelendirmektedirler. Cumhuriyetçi/Kemalist ve milliyetçi/muhafazakâr olarak nitelendiren gençlerin oranı da oldukça yüksektir. Gençler arasında milliyetçilik duygularının ağır bastığı bu anlamda belirtilebilir.
- Katılımcıların görece çok ilgi duymadığı ancak siyasi gündemi takip ettiği tespit edilmiştir. Gelecekte siyasete atılmayı da düşünen katılımcı sayısı oldukça azdır. Bu açıdan ele alındığında genç seçmenin siyasete çok ilgili olmadığı söylenebilir.
- Katılımcılar seçimlerde daha önce oy kullan(a)madığını ama ilk seçimlerde oy kullanacağını belirtmişlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde “seçimlerde oy kullanmak bir vatandaşlık görevidir” gibi anlayışın başka bir ifadeyle Türk seçmenindeki genel durumun genç seçmen içinde geçerli olduğu rahatlıkla ifade edilebilir.
- Genç seçmenin siyasi tercihlerinin oluşmasında aile üyelerinin oldukça baskın olduğu aynı zamanda genç seçmenin belirleyici özelliklerinden olan internetin ve sosyal medyanın etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda genç seçmenin siyasi tercihlerinin oluşmasında bilgi iletişim teknolojinin çok önemli olduğu ve çalışmada elde edilen bulguların literatürdeki sonuçlarla örtüştüğü ifade edilebilir.

Kaynakça

- Bee, C. & Kaya, A. (2017). Youth and active citizenship in Turkey: Engagement, participation and emancipation. *Southeast European and Black Sea Studies*, 17(1), 129-143.
- Bee, C. (2021). The civic and political participation of young people in a context of heightened authoritarianism: The case of Turkey. *Journal of Youth Studies*, 24(1), 40-61.
- Cankurtaran Ontas, O.; Buz, S. & Hatiboglu, B. (2013). Youth and political participation: case in Turkey. *European Journal of Social Work*, 16(2), 249-262.
- Çarkoğlu, A. (2001). Türk gençliği ve siyasal katılım. *Türk Gençliği ve Katılım*, (Ed.) Ekim B., 1. Baskı, İstanbul: Form Yayıncılık, 37-65.
- Feio, C. & Oliveira, L. (2024-access early). News consumption and political participation of young people in new media – a narrative literature review. *The Communication Review*, 1-30.
- Gökçe-Kızılkaya, S. & Onursal-Beşgül, Ö. (2017). Youth participation in local politics: city councils and youth assemblies in Turkey. *Southeast European and Black Sea Studies*, 17(1), 97-112.
- Kayaoğlu, A. (2017). Voting Behavior of the Youth in Turkey: What Drives Involvement in or Causes Alienation from Conventional Political Participation?. *Turkish Studies*, 18(1), 32-55.
- Tezcan, M. (2000). Sosyo-kültürel değişim sürecinde Türkiye'deki gençlik. *Türkiye ve Avrupa'da Gençlik*, Ankara: Konrad Adenauer Vakfı ve Türk Demokrasi Vakfı, 94-103.